

آسمان فوتبال با ستاره های جوان

در اتفاقی نادر، بار سا از یک بازیکن ۱۵ ساله در ترکیبش استفاده کرد؛ فوق ستاره های دیگر در چه سنینی درخشیدند و چرا ما در فوتبال مان به بازیکنان جوان اعتماد نداریم؟

سید مصطفی صابری | روزنامه نگار

پرونده

چند روز قبل در جریان بازی بار سا با رئال بتیس یک اتفاق غیرمنتظره در دنیای فوتبال افتاد. ژاوی سرمربی بار سا یک بازیکن ۱۵ ساله را روانه بازی کرد. «لامین یامال» در حالی که در جوان ترین بازیکن بار سا در لالیگا را به نام خودش ثبت کرد که در روز این بازی تنها ۱۵ سال و ۹ ماه داشت. البته بار سا به استفاده از بازیکنان جوانی که محصول آکادمی لاماسیا هستند، معروف است. اما حتی در این تیم که به بازیکنانی مثل گابی و پدری در ۱۷ سالگی میدان داده هم، حضور یک بازیکن ۱۵ ساله اتفاق جالبی است. یامال در دقایق کمی که در بازی بود به دلیل برتری مطمئن تیمش و اعتماد به نفسی که از کادر فنی گرفته بود بازی چشم نواز و بدون استرسی را به نمایش گذاشت. شاید خیلی ها از این اتفاق به عنوان یک ماجرای ورزشی ساده یاد کنند و از کنارش راحت بگذرند، اما در فوتبال ما که تیم های بزرگ عادت دارند حاصل سازندگی باشگاه های کوچک را در ۲۵، ۲۴ سالگی باز هم چشمگیری بخزند و به نیمکت بچسباندند تا بازیکنان خارجی سطح پایینی که حضورشان برای دلال ها نا و آبدار است بازی کنند؛ استفاده یک باشگاه ثروتمند از بازیکنی ۱۵ ساله اتفاق کوچکی نیست و نشان می دهد فوتبال دنیا چقدر روی بازیکن سازی سرمایه گذاری کرده است. در این پرونده سعی کردیم در گفت و گو با مجید جلالی که روزگاری طرح های زیادی برای آکادمی های فوتبالی و رشد فوتبال پایه داشت، اما مسئولان نادیده اش گرفتند و همین طور نیمه انگیسا که خودش از ۱۸ سالگی درون دروازه پرسپولیس قرار گرفت و ۲۰ سالگی ملی پوش شد، موانع بازیکن سازی در فوتبال کشورمان را بررسی کنیم.

چرا باید ستاره ها را زود کشف کرد؟

بهترین های دنیا در چه سنی کشف شدند و چرا فوتبال ما از کشف دیر هنگام ستاره ها لطمه می بیند؟

بیشتر فوق ستاره های فوتبال دنیا طی دهه های اخیر در سنین نوجوانی کشف شدند. پله در ۱۷ سالگی با تیم ملی برزیل در جام جهانی بازی کرد. مارادونا اولین بار در ۱۷ سالگی پیراهن تیم ملی کشورش را پوشید. لوئار مانتوس آلمانی، اولین جام جهانی اش را در ۲۰ سالگی تجربه کرد. برای همین وقتی در ۲۸ سالگی جام جهانی را به عنوان کاپیتان ژرمن هالهالا سربرد بازیکنی با تجربه محسوب می شد. وقتی بازیکنی در سنین کم ستاره می شود می تواند با کسب تجربه در سنین بالاتر به بازیکنی کامل تبدیل شود. مالدینی هم در ۲۶ سالگی بازوبند کاپیتانی تیم ملی کشورش را می بست، اما بد نیست بدانید وحید امیری که طی ۸ سال اخیر جزو بازیکنان ثابت ما بوده، تازه در ۲۷ سالگی اولین بازی ملی اش را انجام داده است. حالا تصور کنید امثال او در ۲۰ سالگی کشف می شدند؟ آن وقت چه اثر بهتری روی فوتبال ما داشتند؟ در بین فوق ستاره ها رونالدوی برزیلی مورد جالبی است. او در ۱۹ سالگی بعد از یک سال فوق درخشان با بار سا، بهترین بازیکن جهان شد. مسی در ۱۶ سالگی با حمایت رونالدینیو وارد تیم بزرگ سالن بار سا شد و درخشید. برای همین وقتی قلان ۱۸ سال داشت تبدیل به یک ستاره شده بود. کریس رونالدو از ۱۷ سالگی درخشش را شروع کرد و ۱۸ سالگی به عنوان منجی وارد منچستر شد که به خاطر از دست دادن دیوید بکام، روزهای تلخی را می گذراند. امپایه تنها ۱۵ سال داشت که کشف شد و به موناکو آمد.

اما او هم برای بازی در تیم بزرگ سالن موناکو زیاد منتظر نماند. همین بود که موفق شد در ۱۹ سالگی در جام جهانی ۲۰۱۸ بدرخشد و قهرمانی جهان را تجربه کند و با آن همه خاطره ای که از او داریم تازه ۲۴ ساله شده است. نیمار در همین سنین بود که برای جوانان سانتوس چنان خوب بازی کرد که زود به تیم بزرگ سالان منتقل شد. ستاره این روزهای منچستر سیتی یعنی هالند هم از ۱۹ سالگی در ترکیب اصلی دورتموند درخشید و عجیب نیست حالا در ۲۲ سالگی ستاره تیم پپ گواردیولا باشد و رکوردهای گلزنی را جابه جاکند. به طور کلی هیچ فوق ستاره ای سراغ نداریم که طی دوه دهه اخیر، درخشیده باشد، اما بعد از ۲۴ سالگی مطرح شده باشد. اگر بازیکنی در این سنین تازه مطرح شود امکان تبدیل به یک ستاره شدن را ندارد، چون مصدومیت، محرومیت و خیلی چیزهای دیگر بخش جدایی ناپذیری از فوتبال هستند و بازیکنی که خیلی دیر به دنیای فوتبال معرفی شود فرصت کافی برای بهترین بودن و خاطره انگیز شدن را نخواهد داشت، اما در هیچ کجای دنیا مثل اسپانیا بازیکنان فرصت رشد کردن از آکادمی ها را پیدا نمی کنند. تیم اسپانیا که در یورو ۲۰۰۸، جام جهانی ۲۰۱۰ و یورو بعدی ۲۰۱۲، به قاتل دیگر تیم ها تبدیل شد

و سه قهرمانی معتبر پشت سر هم را تجربه کرد از نوجوانی با هم بودند. در ک تکنیکی بالا، شناخت روحی، هضم شدن توانایی فردی و تکنیکی در بازی گروهی و... در حالی برای کاسیاس، اینیستا، ژاوی، فابریگاس، پویول، راموس، تورس و... رقم خورد که از سنین بسیار کم و کم و بیش تیم ملی نوجوانان در کنار هم بودند و فقط پیکه بعدها به جمع رویایی آن ها اضافه شد. در حالی که فوتبال ما هنوز نه در دره باشگاهی و نه در دره ملی به جوانان به نامی دهد، امکان تجربه کردن را از آنان سلب می کنیم و هیچ تصویری از اهمیت کنار هم بازی کردن آن ها در دراز مدت نداریم. برای همین سال ها ست امثال صیادمنش، قائدی و... حتی فرصت بازی به عنوان بازیکن ذخیره را نداشتند و طی ۵ سال اخیر هیچ پدیده ای به عنوان بازیکن جوان به تیم ملی اضافه نشده است. علت این ماجرا را می توان در فوتبال دولتی دانست. باشگاه خصوصی آن چنانی نداریم، مدیریت ها از جنس دور اندیشی نیستند؛ هر مدیر ترجیح می دهد به قول خودش ان باتر کاندن چند بمب در نقل و انتقالات، سر و صدای بیزند و محبوب هواداران شود. آکادمی استاندارد فوتبال وجود ندارد تا با بازیکن سازی برای باشگاه ها درآمذایی شود. باشگاه نیازی هم به این کار ندارد چون فقط مصرف کننده هستند و پول هم که از بیت المال سرازیر می شود. برای همین توجه به تیم های پایه وجود ندارد. برای غرامت به مربیان و بازیکنان معمولی و ضعیف خارجی چند صد میلیارد تومان پول هدر می دهیم اما حاضر نیستیم بخش کمی از آن را خرج زیر ساخت ورزش و بازیکن سازی کنیم. تیم های مان زمین تمرین و ورزشگاه استاندارد ندارند؛ از داشتن کمپ های خوب بی بهره هستند، اما هزینه های گزافی را به عنوان فسخ قرارداد فلان مربی و بازیکن می دهیم.

در این شرایط عجیب نیست پدیده لیگ مایک بازیکن ۲۲ ساله مثل عمری باشد که به طور تصادفی کشف شده و اساسا در آن سن هم چندان پدیده محسوب نمی شود. در حالی که روزگاری ترکیب تیم ملی و نه حتی باشگاه ها را بازیکنان ۲۰، ۱۹ ساله ای مثل نکونام، کعبی، کاویان پورو... شکل می دادند. حتی در فوتبال ما اگر بازیکنی در سن کم کشف شود چون در مسیر درست قرار نمی گیرد ظرفیت دیده شدن را ندارد و سرنوشتش می شود مثل پیام صادقیانی که بعد از درخشش در ۲۰ سالگی، در ۲۷ سالگی به دلایلی برای همیشه از فوتبال محروم شد.

ردپای اقتصاد در بازی دادن به بازیکن ۱۵ ساله

«مجدید جلالی» مدرس بین المللی فیفا از اماو اگر های تصمیم بحث بر انگیز «ژاوی» می گوید و این که چرا در لیگ ما چنین اتفاقاتی نمی افتد؟

مجید حسین زاده | روزنامه نگار

«لامین یامال» ۱۵ ساله به جوان ترین بازیکن تاریخ لالیگا با پیراهن بارسلونا تبدیل شد. آیا این تصمیم «ژاوی» در فوتبال حرفه ای کار درستی بود که به یک بازیکن ۱۵ ساله، فرصت داد تا در کنار تیم بزرگ سالان پا به توپ شود؟ اگر هست، چرا این اتفاق برای ما خیلی عجیب است و در لیگ ما اصلا از چنین اتفاقاتی، خبری نیست؟

بار سا دیدگاه اقتصادی و سازندگی دارد

«مجدید جلالی»، مربی و کارشناس فوتبال در ابتدای صحبت هایش می گوید: «دلیل این که شاهد چنین اتفاقاتی در فوتبال خودمان نیستیم، این است که در لیگ مایک دیدگاه سازندگی حاکم نیست، حتی یک دیدگاه اقتصادی هم حاکم نیست. در صورتی که هر کدام از این ها حاکم بود، شما باید شبیه این اتفاق را بارها در لیگ می دیدید. شما وقتی آکادمی دارید، چنین تصمیم هایی دور از انتظار نیست و بار سا چون آکادمی دارد، دیدگاه اقتصادی و سازندگی دارد، به بازیکن ۱۵ ساله میدان می دهد.»

در آکادمی لیورپول ۲۹۰ نفر کار می کنند

اوبه خاطر های در باره اهمیت داشتن آکادمی اشاره می کند و می گوید: «مثلا من یادم است که یک روز در آکادمی لیورپول بودیم. مدیر آکادمی این باشگاه انگلیسی می گفت که ما این جانزدیک ۲۹۰ نفر کارمند داریم یعنی در آکادمی لیورپول ۲۹۰ نفر کار می کردند. او توضیح می داد وقتی ما «مک منمن» را به رئال مادرید فروختیم، هزینه ۱۱ سال آکادمی را با فروش همین یک بازیکن در آوریم. حالا شما در نظر بگیرید، وقتی چنین دیدگاهی بر فوتبال جهان حاکم باشد، حتی اگر دیدگاه فقط اقتصادی باشد، بازی دادن به استعدادها در اولویت قرار می گیرد.»

تصمیم «ژاوی» نه در دست بود و نه غلط

«نیمه انگیسا» که در ۱۸ سالگی در بزرگ سالان پرسپولیس بازی کرده، درباره ضرورت توجه به فوتبال پایه می گوید

که یک بازیکن ۱۵ ساله را به زمین بفرستند، می دانند که چه ساختار سازی را انجام داده اند بنابراین امروز دارند نفع آن را می برند.

ما به تک استعدادها دلخوش هستیم

او درباره خودش که از ۱۸ سالگی در تیم بزرگ سالان پرسپولیس توپ زده، می گوید: «من در نظام آموزشی تیم پاس، با شانس هایی که آوردم البته تلاش های زیادی که داشتم، خدا را شکر توانستم خودم را به جایگاهی برسانم که برای تیم ملی کشورم هم بازی کنم، اما الان شما دقت کنید که ما چند سال است که انتقال بازیکنان از تیم نونهالان مان به نوجوانان کاهش معناداری می یابد؟ از نوجوانان به جوانان، جوانان به امیدو امید به بزرگ سالان مدام بریز دارند، یعنی این طور نیست که ما به صورت مدام ساختار سازی کنیم که آن ها بتوانند خودشان را در شرایط خوبی نگه دارند. مادر کشورمان بیشتر دلخوش هستیم به تک استعدادهایی که ظهور می کنند.»

بازیکن ۱۵ ساله از لحاظ آناتومیکی آماده بازی با بزرگ سالان نیست

انگیسا که خودش هم خیلی زود در تیم بزرگ سالان فرصت بازی پیدا کرده، می پرسد که آیا از نظر حرفه ای، تصمیم سرمربی بارسلونا در دست می داند یا نه؟ می گوید: «باید شاخص های زیادی را در نظر گرفت. بازیکن ۱۵ ساله از

ZENDEGI - SALAM
ضمیمه روزنامه خراسان
چهارشنبه ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۲
۱۲ شوال ۱۴۴۴ هـ ۳ می ۲۰۲۲
شماره ۲۱۲۰۲
۲۴۲۲

مراقب نوجوانان با استعداد باشید

این که یک نوجوان با استعداد در سن کمی مسیر زندگی اش را در هر زمینه ای که استعداد دارد، کشف کند اتفاق بدی نیست. اما خانواده ها، مربیان، مدارس، آکادمی های ورزشی و هنری و... باید بدانند، اولین چیز در زندگی یک نوجوان این است که اقتضات آن سن مثل تفریح، سرگرمی و ارتباط در دست با گروه همسن و سالان را تجربه کند و از معایب شهرت دور باشد تا اگر مسیرش خوب طی نشد به ناگاه سرخورده و منزوی نشود. پرت شدن یک کودک با استعداد در دنیای بازیگری، خوانندگی و ورزش و... به دنیای بزرگ سالانه شهرت و ثروت می تواند عواقب بدی برای آن داشته باشد و مراقبت زیاد و آموزش مستمر بزرگ ترها را می طلبد. از طرفی والدین باید دقت کنند با دیدن هر نوجوان موفق، نباید به فرزندشان سرگرفت بزنند و او را ناتوان جلوه دهند. شاید هنوز مسیر لازم برای این که نوجوان بداند از زندگی چه می خواهد طی نشده و هیچ وقت دیر نیست. کشف استعداد اصولی دارد، هیچ دونوجوانی مثل هم نیستند، به طور مثال اگر در یک باشگاه شطرنج یک نوجوان قهرمان کشور شد و با بزرگ سالان رقابت کرد؛ دلیل نمی شود چون دوستانش همان چیزها را یاد گرفتند بتوانند همان قدر موفق باشند و اگر نبودند تنبل و ناتوان هستند. شاید هنوز در مسیر در دست قرار نگرفتند.

بگیرم، هوادار هم از او همین رامی خواهد.»

ما استعدادها را تربیت نمی کنیم

«جلالی» درباره این که چرا در ایران برخی بازیکنان که استعدادشان زود کشف شد، زود هم فراموش و نابود شدند، می گوید: «دلیلش این است که استعداد های ما در آکادمی ها، خوب تربیت نمی شوند. در آکادمی های ما فقط به آن ها فوتبال یاد می دهند، آن هم شاید به صورت ناقص، در حالی که یک استعداد را باید از جنبه های مختلف تربیت کنید تا آینده اش را تضمین کنید. یکی از این جنبه ها، مهارت فوتبالی اش است.»

کاش زود تر به دایی، طارمی و... اعتماد می شد

او در پایان می گوید: «بازیکن های خیلی زیادی در ایران سراغ دارم که استعدادشان دیر شکوفا شد. شما حساب کنید که اگر بعضی از این بازیکن ها استعدادشان زودتر و به موقع کشف می شد، چه اتفاقات بزرگی رقم می خورد؟ مثلا علی دایی، در ۲۳ سالگی کشف شد. شما حساب کنید اگر در ۱۶ سالگی به او اعتماد می شد و پایه مستطیل سبزی گذاشت، می توانست چه افتخاراتی کسب کند؟ همچنین وحید امیری، مهدی طارمی و خیلی های دیگر.»

لحاظ رشد آناتومیکی و حتی روانی در شرایط کامل برای بازی در تیم بزرگ سالان قرار نگرفته است. بنابراین این که بگوییم چون بارسلونا این کار را کرده، پس قطعا درست است و همه تیم های توانمند از او الگوبرداری کنند، صحیح نیست اما دلیلی هم ندارد که بگوییم کار نادرستی است چون تیم پزشکی بسیار قوی بالای سر بازیکنان شان است، به لحاظ ساختار عضلانی حتما بازیکن را در سطحی دیدند که بتوانند از او استفاده کنند، اما واضح است که نوع استخوان بندی یک بازیکن ۱۵ یا ۱۶ ساله با بازیکن ۲۷ یا ۲۸ ساله خیلی در تقابل های شخصی در زمین به چشم خواهد آمد.

بازی در بزرگ سالان پرسپولیس دست من نبود

او درباره این که آیا اگر به گذشته برگردد، باز هم در ۱۸ سالگی در تیم بزرگ سالان پرسپولیس بازی خواهد کرد یا نه؟ می گوید: «دست من نبود، دست مربیان من بود و یک بازیکن در آن سال یعنی ۳۰ سال پیش، قطعا دست داشت و برد تیم بزرگ سالان. اما به طور کلی، بازی با تیم بزرگ سالان در آن سن و سال نیاز به یک پروتکل حفظ و نگهداری دارد که باید کاملا در نظام آموزشی فوتبال مانها دیده شود. شما ببینید یک بازیکن اگر در اروپا در ۱۵ سالگی به شرایط بازی در تیم بزرگ سالان رسیده، آیا تیم های دیگر مانند رئال، چلسی، بایرن مونیخ و... هم این کار را کردند؟ درست است که شما دارید یک بازیکن ۱۵ ساله را به جهان معرفی می کنید، اما مانند این است که یک موتور ۳۰۰ سی سی را می گذارید کنار موتورهای ۱۰۰۰ سی سی. این قطعا یکسری عواقب هم خواهد داشت.»